

Referat fra møtet i faggruppe landbruk 26.9.2018, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma (Huvo)

Til stede: Dag E. Opsahl (Eidsvoll), Nina Lynnebakken (Nannestad), Hans Petter Langbakk (Ullensaker), Kari Engmark (Fylkesmannen i Oslo og Akershus), Lise Gravermoen (Nes), Ola Bihaug (Hurdal), Ada Engødegård, (vara Østre Toten), Simen Solbakken (vara Akershus Bondelag) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

I tillegg deltok Gry Asp Solstad (Nes kommune) i møtet fom. sak 5, og Michael Aamold (NLR-Øst) fom. sak 10, i tillegg til foredragsholderne.

Forfall: Ingen (men to stilte med vara).

Vedlegg til innkallingen: Prosjektbeskrivelsen av «Avrenning, tiltak og kostnader i landbruksområder i vannregion Glomma» og faktaark om flom fra VO Leira-Nitelva.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	<p>Referat fra forrige møte, 2.2.18, samt fellesmøtet 11.6.18</p> <p><u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.</p>	
2	<p>Diverse orienteringer</p> <p><u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 22.3.18. • Status for høringen av vannforskriften. Ikrafttredelse er planlagt 1.1.19 (lenke). • Brosjyren fra VO Leira-Nitelva om flom. • Brosjyren fra VO Leira-Nitelva om håndtering av hestemøkk. • Ikke hørt noe mer om det frivillige manøvreringsreglementet for Hurdalssjøen. • Prosjektet; Avrenning, tiltak og kostnader i landbruksområder i vannregion Glomma, i regi av VRM for landbrukstiltakene. • Bruk av Agricat2 i alle vannområdene. Nye beregninger foretas etter at de nye jordsmonnkartene er klare. • Huvo er forespurt om å delta i Stakeholder-gruppe, og har sagt ja til følgende to FoU-prosjekter i regi av NIVA: A) EcoMethod; Mål å utvikle funksjonelle indikatorer til bruk i vannforskriften og B) DeStress; Mål å finne ut hva som er den samlede effekten av ulike påvirkninger, og hvilke effekter kombinasjonen av ulike påvirkninger har på et helt økosystem. • Status Glommadata. Har lagt litt «på vent» pga. uklarhet om fylkeskommunenes videre roller. • Det er en europeiske vannkonferansen 21.- 22.9.18, se evt. www.vannportalen.no . <p><u>Konklusjoner/oppfølginger:</u> Brosjyren om håndtering av hestemøkk legges ved referatet. Det ble påpekt at dette er å anse som en foreløpig versjon, med muligheter for å gi innspill til VO Leira-Nitelva. Kommunene oppfordres om å se på muligheten til å bruke denne aktivt i det videre informasjonsarbeidet.</p>	Alle

3	<p>Status Huvo-prosjekter</p> <p>Det ble kort orientert om følgende Huvo-prosjekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomført tiltak i <u>Øyangen</u>, rapportert 18.4.18 (lenke). • Rapporten om <u>cyanobakterier</u> i Hersjøen er ferdig (lenke). • Det har vært <u>oppblomstring av alger/cyanobakterier</u> i Hersjøen i sommer, som er fulgt opp av Ullensaker kommune og Huvo, i samråd med kommuneoverlege/Miljørettet helsevern/Mattilsynet. Det ble tatt ekstra algeprøve og målt på microcystin. Det var ikke helsefarlig verdi da (lenke). • <u>Risaprojektet</u>: To mastergradsstudenter har jobbet noe i sommer. En prosjektplan og budsjett mm. ventes om ikke lenge. • <u>Kontrollfiske i bekker</u> og elver måtte i hovedsak utsettes pga. vannmangel i vassdragene. Kun 5 bekker er kontrollfisket i sommer, de øvrige (ca. 18 stk.) tas av Huvo neste år. • <u>Utredninger av hydromorfologiske tiltak</u>: Naturrestaurering AS (NRAS) er engasjert. Det skal utarbeides 6 stk. utredningen i 2018. • <u>Prøvetakingsplan for miljøgifter</u> (tre lokaliteter): COWI er engasjert. Det blir utarbeidet prøvetakingsplaner for 3 stk. lokaliteter høsten 2018. • Brosjyren «<u>grasdekte vannveier</u>»: Ikke hørt noe ennå. • Brosjyren <u>skogsbilveier vs. gytebekker</u>: Ikke startet. • Huvo ønsker et arbeidsseminar om <u>grunnforurensingsdatabasen</u> for kommunene i samarbeid med FMOA. • <u>Mikroplast</u>. Huvo har kartlagt alle kunstgressbaner ift. vassdragene (lenke). Brevet som FMOA sendte ut til kommunene i mai 2017 følges lokalt opp i kommunene av driftsavdelinger/kulturkontor osv. Stortinget ba i februar i år Regjeringen om å utarbeide regelverk for oppsamling av gummigranulat fra kunstgressbaner som skal tre i kraft fra 1. januar 2019. I høst kommer dette på høring (lenke) Plast er nå for første gang definert som «farlig avfall» internasjonalt (lenke). Kommunene har delvis fulgt opp forrige referat om «info-kampanje 2018» for landbruksplast, men kun gjennom sine ordinære informasjonskanaler til gårdbrukerne. Det har ikke vært noen særskilt «kampanje». Akershus Bondelag skal ha fokus på innsamling av landbruksplast på sine kommende årsmøter i bondelagene. • Status og foreløpige resultater for tiltaksrettet overvåking i 2018. <p><u>Konklusjoner/oppfølginger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Det stilles spørsmålstegn ved bruk av kunstfiberdekkede rør i jordbruksdrenering. Sjekk ut om det er undersøkt om disse avgir mikroplast til drens vannet over tid. • Dersom faggruppe landbruk mener det er områder med mistanke om mye mikro/nanoplast, så meldes det inn til Helge, med kopi til Dag. Det blir da vurdert videre ift. evt. problemkartlegging når egnet målemetode er på plass. • Landbrukskontorene og Bondelaget fortsetter med fokus/ informasjon om landbruksplasten via egnede kanaler med jevne mellomrom, og benytter særlig de periodene der media for øvrig har søkelyset på plastproblemet. 	<p>Helge</p> <p>Alle</p> <p>Alle</p>
4	<p>Status Vann-Nett</p> <p>Det ble gitt en orientering om hva som har skjedd etter fellesmøtet 11.6.18.</p>	

	<p>Det ble påpekt at nye Vann-nett ikke fungerer med Internett Explorer, og Chrome eller Firefox må brukes. Nye Vann-Nett portal har nå et langt bedre brukergrensesnitt, og med mange søk og rapport-funksjoner. Det meste som nå ligger inne i databasen ansees for å være riktig, men en liste på 9 VF der nærmere samtaler med FMOA er ønsket ble gjennomgått, og de 25 tiltaks-ID ene som ikke ble riktige direkte ved importen ble gjennomgått, samt videre oppfølging av dette. Det ble påpekt særlig at «foreslått» ikke lenger er en gyldig tiltaksstatus, og må endres nå. Aktuelle landbrukstiltak ble gjennomgått. Det ble igjen påpekt at Helge ikke endrer tekstinnholdet for tiltakene i Vann-Nett, fordi kommunene selv er ansvarlig for det som står der, men at han gjerne tar en sekretærrolle ift. det tekniske/innleggingen.</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølginger::</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle kommunene ble oppfordret til å se gjennom «egne» VF mht. miljøtilstand og påvirkning, og si i fra dersom de mener noe er feil. Det rapporteres til Helge om evt. feil, som videresender til FMOA. FMOA har adgang til å rette på dette, ikke Huvo. 2. Alle kommunene må gå gjennom landbrukstiltakene der de er sektormyndighet, for å kvalitetssikre det som nå ligger der. Skal noe endres på tiltakene, så kan Helge ta det direkte on-line. Må gjøres innen uke 39 dersom det skal bli riktig før sentrale utkjøringer fra Vann-Nett, men kan teknisk også justeres i ettertid. Nes, Nannestad, Ullensaker og Eidsvoll tar en gjennomgang sammen med Helge per tlf./Lync/møte så snart som mulig. 3. Nye tiltak som evt. tas inn i neste planperiode er: Nessa, Løykjebekken, Bjørtomt, først som «forslag» men dersom det gjennomført i mellomtiden som faktiske tiltak. 4. Det innhentes ikke brukernavn/passord til Vann-Nett (nå) for den enkelte, men når Glommodata igjen er operativ diskuteres på nytt om den enkelte selv skal kunne gå inn å endre/legge inn for «egne» tiltak. 	<p>Alle</p> <p>Lise, Nina, Hans Petter, Dag og Helge</p>
5	<p>Miljørådgivningen (landbruk) i kommunene i 2018 og andre tiltak i kommunene</p> <p><u>Eidsvoll (Dag orienterte):</u> Eidsvoll kommune skal rullere SMIL-ordningen våren 2019. Det er gjennomført en del hydrotekniske tiltak, f.eks. i VF Sentrumsbekkene. SMIL-midlene er brukt opp, men det er noe igjen av tilskudds-midlene til grøfting.</p> <p><u>Hurdal (Ola orienterte):</u> Ventes å rullere SMIL-ordningen kommende vinter. Det har blitt gjennomført en del grøfting, som følge av økte tilskuddsrammer. SMIL-midlene er brukt opp.</p> <p><u>Nannestad (Nina orienterte):</u> SMIL-ordningen er rullert i vår/sommer, og fangdammer/fordrøyningsbasseng og vegetasjonssoner er tatt inn, der det er behov.</p> <p><u>Ullensaker (Hans Petter orienterte):</u> Alt på SMIL innen hydrotekniske tiltak er fordelt. Tiltaksstrategien er rullert, der tematikken husdyrgjødsel er tatt inn. Har hatt litt færre søknader på SMIL, men de som er flinkest er ferdige, og en ser positive resultater av dette. Det jobbes med å få inn de siste som bør søke på tiltaksmidlene.</p>	

	<p><u>Nes (Gry orienterte):</u> Fordi det var en ekstraordinær omgang i fjor på tilskuddsmidler til hydrotekniske tiltak, har det vært få søkere i år.</p> <p><u>Østre Toten (Ada orienterte):</u> Det er ingen særskilte oppfølgingstiltak i Huvo-området for Østre Toten, kun ordinære beskyttende/forebyggende tiltak.</p> <p>Forøvrig gir kommunene miljøråd fortløpende til gårdbrukere som tar kontakt. Det ble også diskutert motsetningsforholdet mellom redusert jordarbeiding og behovet for økt bruk av sprøytemidler som en konsekvens av dette.</p>	
6	<p>Oppstart av 2. planperiode Det ble orientert om den videre oppfølgingen av høringen på vannforskriften. Ansvar/roller endres ikke nå, dvs. fylkeskommunene opprettholder prosessansvaret og fylkesmennene fagansvaret, men det ventes likevel endringer i forskriften. Revisjonen forventes gjort gjeldene innen 1.1.2019.</p> <p>Arbeidet med dokumentene til planprogram og «hovedutfordringer» for perioden 2022-2027 starter nå i høst. Mal foreligger nå på VR-nivå, men ikke på VO-nivå. Dokumentene må behandles av VRU i januar, og skal ut på 3.mnd. høring innen 1.4.19.</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølginger::</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dersom noen har tidlige innspill, så gis det til Helge, med kopi til Dag – helst innen 10.10.18 (kan da tas videre inn i prosjektgruppa). 2. Helge lager et utkast når «bestillingen» blir klar, som hele gruppa kan gi innspill til. Via epost. 	<p>Alle</p> <p>Alle</p>
7	<p>Prioriteringer/oppgaver for Huvo neste år <u>Konklusjoner/oppfølginger:</u> Dersom noen har innspill til arbeidsplanen til Huvo for år 2019 og/eller tiltaksbudsjettet eller problemkartleggingen, sendes det til Helge, med kopi til Dag – helst innen 10.10.18 (kan da tas videre inn i prosjektgruppa).</p>	<p>Alle</p>
8	<p>Innspill til RMP-høringen Det ble i møtet oppfordret om at alle reflekterer over hva som har virket og hva som har mangler for å få tiltakene iverksatt, fra vi startet arbeidet i 2012 og til nå. Videre ble det påpekt at gruppas medlemmer representerer kommunen (og fylkesmannen) som myndighet, dvs. både miljø og landbruk og at høringssvarene til Regionalt miljøprogram (RMP) bør reflektere det. Det ble også minnet om at RMP ansees som det viktigste virkemidlet og at kommunene som sektormyndigheter er gitt ansvaret for at vannforskriftens miljømål oppnås innen eget myndighetsområde. Forslaget til RMP ble diskutert i møtet. Blant saker som ble diskutert var at man savnet virkemidler som fanget opp gjødselavrenning fra utegangerdyr. Også naturlige kantsoner ble diskutert. Og det ble diskutert om det var mer hensiktsmessig å utforme kravene i erosjonsrisikoklasse 3 og 4 som f.eks. å gjelde minst 75 % av arealet, for å gi mulighet for lokale tilpasninger.</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølginger:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Høringssvar gis av kommunene enkeltvis, dels administrativt og dels politisk. 2. Huvo avgir ikke noe eget høringssvar, men gir et faglig innspill, vurdert ut fra vannforskriftsarbeidet, til kommunene. Det blir da 	<p>Dag, Ola, Nina, Hans Petter, Lise</p> <p>Helge</p>

	opp til de enkelte kommunene selv å vurdere hva man ønsker å ta med videre i kommunens eget høringssvar. 3. Hans Petter ble oppfordret om å skrive noen konkrete punkter på hva som mangler for å kunne sette gode nok krav til utegangerdyr, og sende det videre til Kari. Hun kan så ta det videre til Mattilsynet som innspill til gjødselvereforskriften som nå revideres.	Hans Petter, Kari
9	Eventuelt Ingen saker. (Men merk at Helge/Huvo har nytt mob. nr.: 47760093).	
10	Faglig foredrag om FoU-prosjektet « Oscar »/ dekkvekster / ugrashåndtering, ved professor Lars Olav Brandsæter, NMBU/NIBIO.	
11	Faglig foredrag om jordarbeidingsforsøket « Kjelle ruteforsøk » , ved seniorforsker Marianne Bechmann, NIBIO	
Neste møte Tirsdag 5. februar 2019, kl. 10.00-15.00 i Ullensaker kommune.		Dag /Helge

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg:

- Foredraget fra professor Lars Olav Brandsæter, NMBU.
- Foredraget fra seniorforsker Marianne Bechmann, NIBIO.
- Brosjyren om håndtering av hestemøkk fra VO Leira-Nitelva.

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		